

UNIVERZITET CRNE GORE

CENTAR ZA DOKTORSKE STUDIJE

VODIČ ZA DOKTORSKE STUDIJE

PODGORICA, FEBRUAR 2024.

1. OSNOVNE ODREDBE

Vodič za doktorske studije omogućava lakše razumijevanje pravila i postupaka tijela organizacionih jedinica i Univerziteta Crne Gore u toku doktorskih studija. Namijenjen je doktorandima, nastavnicima i administrativno-tehničkom osoblju, odnosno svima koji su uključeni u realizaciju doktorskih studija. Vodičem su obuhvaćene sve faze doktorskih studija, od upisa, realizacije nastave i angažovanja nastavnika, imenovanja mentora, do prijave i odbrane doktorske disertacije.

Organizacija i realizacija doktorskih studija na Univerzitetu Crne Gore uređena je Pravilima doktorskih studija (Bilten Univerziteta Crne Gore, br. 339/15, 513/20 i 561/22). Centar za doktorske studije, kao unutrašnja jedinica Univerziteta Crne Gore, zadužen je za realizaciju doktorskih studija.

Nadležnosti Centra u Vodiču prikazane su kroz aktivnosti Odbora za doktorske studije koji je, kao stručno tijelo koje upravlja doktorskim studijama, odgovoran za postupak samovrednovanja, kontinuirano praćenje, osiguranje i unapređenje kvaliteta. Nadležnosti Odbora, koje su prezentirane Vodičem, obuhvataju sve faze napredovanja doktoranada u toku studija, a to su:

- razmatranje i predlaganje mentora (**Obrazac M**);
- razmatranje izvještaja o radu studenta na sprovedenom istraživanju i postignutim rezultatima (**Obrazac IM**);
- razmatranje i predlaganje Komisije za ocjenu prijave doktorske disertacije (**Obrazac PD**);
- razmatranje Izvještaja komisije za ocjenu prijave doktorske disertacije (**Obrazac D1**);
- razmatranje ispunjenosti uslova i imenovanje komisije za ocjenu doktorske disertacije (**Obrazac D2**);
- razmatranje izvještaja komisije za ocjenu doktorske disertacije (**Obrazac D3**)

Prijedlozi i mišljenja Odbora dostavljaju se Senatu Univerziteta Crne Gore, osim za **Obrazac PD** na koji Odbor daje saglasnost Vijeću univerzitetske jedinice. Izvještaj o radu studenta na sprovedenom istraživanju i postignutim rezultatima, odnosno **Obrazac IM**, mentor je dužan da podnese Komisiji za doktorske studije organizacione jedinice Univerziteta na kraju svake studijske godine. **Obrazac IM** ne dostavlja se Odboru za doktorske studije.

Službena korespondencija jedinica sa Odborom obavlja se putem elektronskog Djelovodnika Univerziteta Crne Gore. Štampani materijali dostavljaju se poštom na adresu: Odbor za doktorske studije, Univerzitet Crne Gore, Ulica Cetinjska br. 2, 81000 Podgorica ili predaju na arhivu Rektorata, u vremenu od 10 do 14 časova svakog radnog dana. Korespondencija sa Odborom za doktorske studije obavlja se putem elektronske pošte doktorskestudije@ucg.ac.me.

2. UPIS NA DOKTORSKE STUDIJE

Upis na doktorske studije vrši se na osnovu javnog konkursa koji raspisuje Univerzitet, u skladu sa odlukom Upravnog odbora o broju studenata za upis. Upravni odbor Univerziteta, na prijedlog Senata, uz prethodno mišljenje Odbora za doktorske studije i vijeća organizacionih jedinica Univerziteta, utvrđuje broj studenata za upis na studijske programe doktorskih studija u skladu sa licencom.

VODIČ ZA DOKTORSKE STUDIJE

Vijeća organizacionih jedinica, na osnovu inicijalnog prijedloga komisija za doktorske studije, dostavljaju Odboru za doktorske studije **najkasnije do prve sedmice maja prijedlog broja studenata za upis na doktorske studije, kao i prijedlog visine školarine.**

Konkurs za upis na doktorske studije objavljuje se u dnevnom listu koji izlazi u Crnoj Gori i na zvaničnoj internet stranici Univerziteta. **Konkurs se, po pravilu, objavljuje najkasnije 15 dana prije početka studijske godine.**

Konkurs sadrži: broj studenata za upis, uslove upisa, postupak sprovođenja konkursa, rokove za upis i visinu školarine.

Pravo prijave na konkurs za upis na doktorske studije imaju kandidati koji su stekli diplomu akademskog naziva magistra/mastera iz odgovarajuće oblasti nauka/umjetnosti, odnosno akademsku diplomu regulisanih profesija nakon stečenih najmanje 300 ECTS kredita. Za upis na doktorske studije neophodno je znanje jednog svjetskog jezika na nivou B2, u skladu sa Zajedničkim evropskim referentnim okvirom za jezike.

Upis se obavlja na konkurentskoj osnovi u skladu sa rezultatima postignutim na master akademskim studijama i nakon sprovedenog rangiranja. Kandidati sa istom prosječnom ocjenom imaju pravo upisa pod jednakim uslovima.

Stranac se može upisati na studijski program doktorskih studija pod istim uslovima i prema istim kriterijumima kao i crnogorski državljanin, uz prethodno priznavanje diplome ranije završenog ciklusa/stepena/nivoa studija ukoliko je ona stečena van Crne Gore.

Komisija za doktorske studije na organizacionoj jedinici Univerziteta sprovodi postupak rangiranja kandidata. Kandidat koji smatra da postupak rangiranja nije pravilno sproveden, ima pravo prigovora Vijeću organizacione jedinice u roku od 48h od trenutka objavljivanja rang liste. Vijeće je dužno da odluku o prigovoru donese najkasnije 7 dana od dana objavljivanja rang liste. Odluka Vijeća je konačna.

Kandidat koji je ostvario pravo na upis, a u predviđenom roku nije izvršio upis, gubi to pravo, a umjesto njega pravo na upis stiće sljedeći kvalifikovani kandidat na rang listi. Senat verifikuje odluke o upisu, na osnovu saglasnosti Centra za doktorske studije.

3. NASTAVA I ANGAŽOVANJE NASTAVNIKA NA DOKTORSKIM STUDIJAMA

Nastava se izvodi kroz predavanja, seminare, konsultacije i druge utvrđene oblike nastave. Nastava se izvodi ukoliko na jednom predmetu ima tri ili više studenata.

Konsultativna, mentorska nastava se izvodi ukoliko predmet sluša manje od tri studenta ili ako je ovakav vid nastave nužno organizovati zbog prirode i karaktera studija/predmeta.

Odluku o načinu izvođenja nastave koja će se organizovati donosi Vijeće organizacione jedinice.

Nastavu na doktorskim studijama može izvoditi osoblje sa akademskim i naučnim zvanjima sa Univerziteta Crne Gore, odnosno osoblje sa akademskim i naučnim zvanjima van Univerziteta Crne Gore.

Vijeće organizacione jedinice dostavlja Odboru za doktorske studije na odobravanje **plan rada i angažovanja nastavnika na doktorskim studijama najkasnije u prvoj sedmici maja.**

4. ODREĐIVANJE MENTORA (Obrazac M)

Vijeće organizacione jedinice Univerziteta za svakog studenta, nakon upisa na doktorske studije, predlaže Odboru za doktorske studije kandidata za mentora. Senat, na prijedlog Odbora za doktorske studije, određuje studentu mentora.

Mentor se, po pravilu, određuje iz reda osoblja sa akademskim i naučnim zvanjima sa Univerziteta Crne Gore, odnosno osoblja sa akademskim i naučnim zvanjima van Univerziteta Crne Gore.

Mentor mora da ispunjava i sljedeće dopunske uslove:

Za područje prirodno-matematičkih, medicinskih, tehničko-tehnoloških i poljoprivrednih nauka za mentora može biti imenovano lice sa akademskim, odnosno naučnim zvanjem koje ima najmanje tri naučna rada u časopisima sa SCI/SCIE liste, od kojih najmanje jedan u časopisu sa SCI/SCIE liste na kojem je prvi autor.

Za područje društvenih i humanističkih nauka, za mentora može da bude imenovano lice sa akademskim, odnosno naučnim zvanjem koje ima najmanje dva naučna rada u časopisima sa „SSCI”, „SCI/SCIE” ili „A&HCI” liste, ili – najmanje jedan naučni rad u časopisu sa „SSCI”, „SCI/SCIE” ili „A&HCI” liste na kojem je prvi autor.

Za oblast umjetnosti za mentora može biti imenovano lice koje ima najmanje pet reprezentativnih referenci koje su utvrđene kao uslov za izbor u akademsko zvanje na Univerzitetu. U slučaju multidisciplinarnosti teme studentu se može odrediti jedan dodatni mentor (komentor).

Mentor za izradu doktorske disertacije, odnosno doktorskog umjetničkog projekta, dužan je da pomaže studentu pri izboru predmeta, izboru metoda naučno-istraživačkog, odnosno umjetničko-istraživačkog rada, literature, pripremi strukture rada, u definisanju istraživačkih aktivnosti i planiranju vremenskog okvira za istraživanja na osnovu kojeg se može pratiti napredak studenta, kao i da mu pruža drugu stručnu pomoć.

Mentor može istovremeno da vodi najviše pet studenata.

Lista potencijalnih mentora inovira se na početku svake studijske godine i objavljuje na web stranici Centra za doktorske studije. Vijeće organizacione jedinice dostavlja Odboru za doktorske studije **spisak potencijalnih mentora na doktorskim studijama najkasnije u prvoj sedmici maja**.

5. IZVJEŠTAJ MENTORA (obrazac IM)

Na kraju prve i druge studijske godine mentor je dužan da Komisiji za doktorske studije organizacione jedinice Univerziteta podnese izvještaj o radu studenta na sprovedenom istraživanju i postignutim rezultatima. Sastavni dio prvog izvještaja mentora jeste gantogram aktivnosti na izradi doktorske disertacije. Objavljeni rezultati rada na doktorskoj disertaciji sastavni su dio drugog izvještaja mentora. Prihvatanjem drugog izvještaja student može da upiše V semestar.

Ukoliko je izvještaj mentora negativan, dužan je da o njegovoj sadržini obavijesti studenta prije podnošenja izvještaja, kako bi se kandidatu omogućilo da podnese pisani odgovor.

O svim izvještajima o radu studenata doktorskih studija izjašnjava se vijeće organizacione jedinice. U slučaju negativnog izvještaja, vijeće može na prijedlog komisije za doktorske studije organizacione jedinice donijeti odluku o raskidu mentorskog odnosa, ispisu studenta sa studija, ili drugu mjeru u skladu sa prijedlogom komisije ili vijeća.

6. IMENOVANJE KOMISIJE ZA OCJENU PRIJAVE DOKTORSKE DISERTACIJE (obrazac PD)

U dogovoru sa mentorom, nakon položenih ispita i sprovedenih polaznih istraživanja, student definiše radni naziv doktorske disertacije. Za predloženu doktorsku disertaciju, odnosno doktorski umjetnički projekat, student podnosi prijavu Vijeću organizacione jedinice Univerziteta.

Prijava doktorske disertacije treba da sadrži: biografiju, radni naslov disertacije, predmet i cilj disertacije, hipoteze, metode koje će se koristiti u istraživanju i očekivane naučne rezultate koji se disertacijom žele postići, odnosno naučno-stručni i umjetnički doprinos.

Vijeće organizacione jedinice Univerziteta uz prethodno pribavljenu saglasnost Odbora za doktorske studije usvaja prijavu doktorske disertacije i sastav komisije za ocjenu prijave doktorske disertacije.

Odbor za doktorske studije može dostaviti komentare ili preporuke na sadržaj prijave doktorske disertacije, o kojima će se izjasniti komisija za ocjenu prijave doktorske disertacije, kandidat i mentor i komentor.

Komisija za ocjenu doktorske disertacije ima, po pravilu, tri člana, od kojih je jedan član mentor. Ukoliko student ima mentora i komentora, onda komisija mora da ima 5 članova od kojih su dva člana mentor i komentor.

Doktorska disertacija može da se izabere iz naučne/umjetničke oblasti izabranog studijskog programa.

Student je obavezan da pred komisijom za ocjenu prijave doktorske disertacije javno obrazloži ciljeve i očekivane rezultate, odnosno izloži istraživački program sa uslovima za uspješan završetak disertacije, u roku od 30 dana od dana imenovanja komisije.

Postupak javne odbrane teme doktorske disertacije vodi predsjednik komisije. Predsjednik komisije, u saradnji sa mentorom, doktorandom i ostalim članovima komisije, dogovara datum, vrijeme i mjesto javne prezentacije istraživanja, i dostavlja informaciju predsjedniku komisije za doktorske studije. Informacija o odbrani teme doktorske disertacije objavljuje se na sajtu organizacione jedinice Univerziteta i dostavlja na objavu na stranici Centra za doktorske studije.

Na javnoj odbrani kandidat u vremenu u trajanju do 20 minuta, uz vizuelnu prezentaciju, iznosi osnovnu ideju istraživanja – uvodi u problem, pojašnjava hipoteze i ciljeve, materijal i metode istraživanja, kao i očekivani naučni doprinos doktorske teze.

Članovi komisije i ostali prisutni mogu postavljati pitanja. Javna odbrana (izlaganje doktoranda i rasprava) po pravilu traje do 45 minuta.

Na osnovu pisane prijave, izlaganja kandidata, rasprave i odgovora na pitanja, komisija donosi ocjenu o jasnoći i organizovanosti izlaganja, naučnoj opravdanosti teme i mogućnostima izvođenja istraživanja.

Komisija podnosi izvještaj koji sadrži ocjenu prijave doktorske disertacije Vijeću organizacione jedinice Univerziteta, u roku od 10 dana od dana javnog izlaganja studenta.

7. IZVJEŠTAJ KOMISIJE ZA OCJENU PRIJAVE DOKTORSKE DISERTACIJE (Obrazac D1);

Vijeće organizacione jedinice, uz svoje mišljenje, dostavlja Odboru za doktorske studije izvještaj komisije o ocjeni prijave doktorske disertacije. Odbor za doktorske studije može da prihvati izvještaj, da ga ne prihvati ili da ga vrati na izmjenu i/ili dopunu. Ukoliko Odbor vrati izvještaj na

izmjenu i/ili dopunu, u obavezi je da obrazloži u kom dijelu su neophodne dopune, odnosno izmjene, kao i da odredi rok u kome je neophodno dostaviti korigovani izvještaj.

Prijedlog Odbora za doktorske studije o ocjeni prijave doktorske disertacije dostavlja se Senatu. Na osnovu odluke Senata o prihvatanju prijave doktorske disertacije student stiče pravo da nastavi rad na izradi doktorske disertacije.

8. ISPUNJENOSTI USLOVA I IMENOVANJE KOMISIJE ZA OCJENU DOKTORSKE DISERTACIJE (OBRAZAC D2)

Student stiče pravo da preda doktorsku disertaciju na kraju V semestra. Mentor je dužan da pregleda doktorsku disertaciju, odnosno doktorski umjetnički projekat, u roku od 45 dana od dana prijema rada i odluči o davanju pisane saglasnosti da je student može predati na ocjenu.

Prilikom predaje doktorske disertacije student treba, kao prvi autor, da ima konačno prihvaćen rad sa rezultatima iz disertacije u časopisu sa SCI/SCIE liste, kada je doktorat iz prirodno-matematičkih, medicinskih, tehničko-tehnoloških i poljoprivrednih nauka, odnosno u časopisu sa SSCI, SCI/SCIE ili A&HCI liste, kada je doktorat iz oblasti društvenih i humanističkih nauka.

Doktorska disertacija treba da bude korektno jezički, stilski i tehnički napisana i oblikovana u skladu sa savremenim postupcima, tehnikom i tehnologijom izrade publikacija u oblasti naučnog, odnosno umjetničkog rada. Forma, sadržina i uputstvo za oblikovanje doktorske disertacije čine sastavni dio Pravila doktorskih studija Univerziteta Crne Gore, koja su dostupna na web stranici Centra za doktorske studije. Doktorska disertacija dostavlja se organizacionoj jedinici Univerziteta u štampanoj i elektronskoj formi.

Nakon prijema doktorske disertacije, Vijeće organizacione jedinice predlaže Odboru za doktorske studije komisiju za ocjenu doktorske disertacije. Senat, na prijedlog Odbora za doktorske studije, imenuje komisiju za ocjenu doktorske disertacije. Komisija ima neparan broj članova, a najmanje tri člana. Ukoliko student ima dva mentora, koji su članovi komisije za ocjenu doktorske disertacije, onda komisija mora da ima 5 članova.

Prije dostavljanja disertacije komisiji za ocjenu doktorske disertacije, Odbor za doktorske studije provjerava originalnost teksta disertacije softverom propisanim od strane Univerziteta. Izvještaj dobijen primjenom softvera dostavlja se komisiji za ocjenu doktorske disertacije. Članovi komisije za ocjenu doktorske disertacije imaju pravo da traže od studenta da izvrši korekcije teksta doktorske disertacije.

Ukoliko je student po zahtjevu članova komisije za ocjenu doktorske disertacije izvršio korekcije teksta disertacije, dužan je da korigovani tekst disertacije dostavi članovima komisije za ocjenu disertacije.

Centar za doktorske studije vrši provjeru originalnosti teksta konačne verzije doktorske disertacije.

Prilikom podnošenja zahtjeva u skladu sa obrascem D2, kandidat prilaže: pisanu saglasnost mentora (i komentora) da rad zadovoljava kriterijume doktorske disertacije; izvještaj Odbora za doktorske studije da je doktorska disertacija prošla provjeru na plagijarizam; sedam primjeraka doktorske disertacije; CD ili flash memoriju sa doktorskom disertacijom u PDF formatu i kopijom objavljenog rada iz doktorske disertacije; skeniranu i potpisanu Izjavu.

9. IZVJEŠTAJ KOMISIJE ZA OCJENU DOKTORSKE DISERTACIJE (OBRAZAC D3)

Komisija je dužna da Vijeću organizacione jedinice podnese izvještaj koji sadrži ocjenu doktorske disertacije u roku od 45 dana od imenovanja komisije.

Ukoliko komisija za ocjenu doktorske disertacije ne podnese izvještaj u propisanom roku imenuje se nova komisija. Komisija za ocjenu doktorske disertacije može ocijeniti da se doktorska disertacija prihvati u obliku u kome je predata, vrati na dopunu, odnosno izmjenu, i da se odbije. Član komisije može izdvojiti mišljenje od mišljenja većine članova komisije, koje je dužan da potpiše i obrazloži u pisanoj formi. Izdvojeno mišljenje sastavni je dio izvještaja komisije.

Po prijemu izvještaja komisije, organizaciona jedinica Univerziteta objavljuje na svojoj internet stranici, internet stranici Univerziteta i u dnevnom listu koji izlazi u Crnoj Gori da se izvještaj komisije i doktorska disertacija stavljaju na uvid javnosti.

Obavještenje sadrži: ime i prezime kandidata, naziv doktorske disertacije, sastav komisije za pregled i ocjenu disertacije, mjesto i vrijeme za pregled disertacije.

Doktorska disertacija u štampanoj formi, izvještaj komisije o ocjeni disertacije i izvještaj o provjeri originalnosti teksta doktorske disertacije daju se na uvid javnosti 15 dana u Centralnoj univerzitetskoj biblioteci i biblioteci organizacione jedinice, a doktorska disertacija u elektronskoj formi objavljuje se na internet stranici Univerziteta.

Ukoliko postoje pisane primjedbe na doktorsku disertaciju, izvještaj komisije za ocjenu doktorske disertacije ili izvještaj komisije o procjeni originalnosti teksta doktorske disertacije, onda je komisija dužna da u roku od 15 dana od dana kada su joj primjedbe dostavljene dostavi odgovor na primjedbe.

Po isteku ovog roka, Vijeće organizacione jedinice Univerziteta razmatra izvještaj komisije za ocjenu doktorske disertacije, dostavljene primjedbe od strane javnosti i odgovor komisije na primjedbe i predlaže da se izvještaj komisije za ocjenu doktorske disertacije prihvati i disertacija prihvati, odbije ili vrati na dopunu, odnosno izmjenu.

Ukoliko Vijeće organizacione jedinice Univerziteta ne prihvati izvještaj komisije, dužno je da odluku o neprihvatanju izvještaja komisije za ocjenu doktorske disertacije obrazloži.

Prije odlučivanja na Senatu, izvještaj komisije za ocjenu doktorske disertacije i odluku Vijeća organizacione jedinice razmatra Odbor za doktorske studije, koji daje svoje mišljenje. Ako Odbor ne da pozitivno mišljenje na izvještaj komisije za ocjenu doktorske disertacije, odnosno doktorskog umjetničkog projekta, odnosno smatra da nijesu ispunjeni uslovi za davanje saglasnosti na izvještaj komisije, obavezan je da obrazloži takvu odluku i da navede razloge zbog kojih nije dato pozitivno mišljenje na izvještaj komisije.

Ukoliko Senat ne prihvati izvještaj komisije za ocjenu doktorske disertacije formira se nova komisija.

Ukoliko Senat prihvati izvještaj komisije da se disertacija vrati na dopunu, odnosno izmjenu, a kandidat u roku od šest mjeseci od dana prijema obavještenja o takvoj odluci ne postupi po primjedbama i sugestijama, Senat donosi odluku kojom se obustavlja postupak za sticanje akademskog naziva doktora nauka/umjetnosti.

Ukoliko Senat prihvati izvještaj komisije za ocjenu doktorske disertacije da se disertacija odbija, odluka mora biti obrazložena i ova disertacija ne može ponovo da se prijavi. Odluka Senata je konačna.

10. ODBRANA DOKTORSKE DISERTACIJE

Donošenjem odluke o prihvatanju doktorske disertacije, Senat, uz mišljenje Odbora za doktorske studije, na prijedlog Vijeća organizacione jedinice Univerziteta, imenuje komisiju za odbranu doktorske disertacije.

Javna odbrana se organizuje najkasnije 15 dana od dana imenovanja komisije, s tim što komisija prethodno utvrđuje mjesto, dan i čas odbrane disertacije. Komisija ima neparan broj članova, najmanje tri člana, od kojih najmanje jedan nije u radnom odnosu na Univerzitetu. Članovi komisije moraju biti iz naučne/umjetničke oblasti iz koje se brani doktorska disertacija.

Ukoliko student ima dva mentora komisija mora imati 5 članova.

Vijeće organizacione jedinice Univerziteta obavještava javnost o odbrani doktorske disertacije na svojoj internet stranici, internet stranici Univerziteta i obavještenjem u dnevnom listu koji izlazi u Crnoj Gori.

Obavještenje o odbrani sadrži: ime i prezime kandidata, naziv doktorske disertacije, sastav komisije za odbranu, mjesto i vrijeme odbrane disertacije.

Odbrana doktorske disertacije pred komisijom ima sljedeći tok: predsjednik komisije iznosi podatke o doktorandu i daje kratki prikaz rada, nakon čega doktorand iznosi kraći rezime, rezultate i zaključke do kojih je došao, a zatim članovi komisije postavljaju pitanja.

Komisija za odbranu doktorske disertacije, nakon sprovedenog postupka, donosi odluku da li je doktorand odbranio ili nije odbranio doktorsku disertaciju. Komisija odluku donosi većinom glasova članova komisije. Predsjednik komisije javno saopštava odluku komisije.

O toku odbrane doktorske disertacije vodi se zapisnik koji potpisuju članovi komisije i zapisničar. Ukoliko se disertacija brani na engleskom jeziku onda se zapisnik vodi i na engleskom jeziku.

Komisija za odbranu doktorske disertacije podnosi Senatu zapisnik o toku i rezultatu odbrane doktorske disertacije.

11. GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O RADU DOKTORSKIH STUDIJA

Na kraju studijske godine komisije za doktorske studije organizacionih jedinica izrađuju izvještaje o radu doktorskih studija, koji obuhvataju sve faze - od upisa doktoranada do promocije. Naglasak bi trebalo da bude na mjerama i prijedlozima za unapređenje doktorskih studija.

Izvještaj se nakon što ga usvoji vijeće organizacione jedinice proslijeđuje Odboru za doktorske studije, koji ga može vratiti ako procijeni da nije potpun. Od pristiglih izvještaja Odbor za doktorske studije **sačinjava zbirni izvještaj o doktorskim studijama.**